

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **D. T.**, súkromný podnikateľ, IČO: X., P., prechodne U., B., Č., proti žalovanému: **V., a. s.**, M., IČO: X., zast. advokátskou kanceláriou Č., s. r. o., K. a vedľajšími účastníkmi na strane žalovaného **1/ M., Š., 2/ F., T.**, IČO: X. a **3/ S., a. s.**, C., IČO: X., zastúpení advokátom JUDr. A. B., advokátom, J., **o 1 659 659,94 eur s príslušenstvom**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 1. apríla 2010, č. k. 28 Cb 2/2002-835 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 02. augusta 2010, č. k. 28 Cb 2/02-864, jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

1/ Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému a vedľajším účastníkom na strane žalovaného priznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že žalobca si uplatnil právo na zaplatenie 50 miliónov Sk titulom náhrady za poškodenie obchodného mena. Žalobu odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Košice I z 27. 03. 2000 / 27 Cb 1030/97 / v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 02. 02. 2001 / 1 Cob 125/00 /, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01. 03. 2001 bola žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi náhradu škody – ušlý zisk vo výške 364 536,62 Sk s 20 % úrokom z omeškania, čím bola

preukázaná zodpovednosť žalovaného za porušenie zákonnej povinnosti vyplývajúcej z uzavretej zmluvy o bežnom účte. Žalobca si zároveň uplatnil aj nárok na skutočnú škodu 60 000 ATS, 8 840 USD a 4 738,80 Sk. Konaním žalovaného došlo k poškodeniu jeho obchodného mena, ako podnikateľa a došlo k tomu, že viacerí jeho obchodní partneri s ním neuzavreli obchodné zmluvy. Obchodní partneri žalobcovi vyúčtovali penále a zmluvné pokuty za nedodržanie obchodných zmlúv, ktoré vyšpecifikoval a zároveň bol poškodený aj ako súkromná osoba tým, že z dôvodu neplatenia účtov mu bola odpojená telefónna linka, elektromer pre neplatenie elektriny a za neplatenie nájmu a poplatkov spojených s užívaním bytu, bol nútený byt predať na splatenie aspoň časti dlhu a nebol schopný platiť ani výživné na deti.

Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že vo veci 1 Cob 125/00 prebieha dovolacie konanie a napriek tomu žalobca podal ďalšiu žalobu o náhradu škody. Uviedol, že zo žaloby nie je zrejmé, akým titulom žiada sumu 50 miliónov Sk. Žaloba o priznanie finančnej náhrady za poškodenie obchodného mena postráda akékoľvek právne a logické zdôvodnenie a považuje ju za nedôvodnú. Žalovaný, ani žiadna jeho organizačná zložka nepoužívala neoprávnené jeho obchodné meno, ani nikdy nevystupovala voči žalobcovi ako súťažiteľovi. Ďalej uviedol, že nie žalovaný poškodzuje obchodné meno žalobcu, ale naopak žalobca poškodzuje dobrú povesť žalovaného, v dôsledku čoho žalovaný podal dňa 15.8.2001 žalobu vo veci ochrany dobrej povesti / vedená pod č. 27 C 753/01 /.

Žalobca podaním zo dňa 2. novembra 2009 doplnil svoju žalobu a navrhol úpravu petitu žaloby tak, ako to vyplýva z jeho písomného podania.

Podaním zo dňa 6. septembra 2005 oznámili vedľajší účastníci podľa § 93 ods. 3 O. s. p. vstup do konania na strane žalovaného.

Zástupca žalovaného k spresnenému petitu uviedol, že z jeho strany sa voči žalobcovi nevyskytli žiadne pochybenia, ktoré by oprávňovali žalobcu na podanie predmetnej žaloby. S týmto vyjadrením sa stotožnili i vedľajší účastníci.

Súd z predložených dôkazov a na základe vykonaného dokazovania zistil, že predmetom sporu je nárok žalobcu na ospravedlnenie žalovaného za články v periodiku Večer, denníku Pravda a periodiku Korzár spolu s náhradou nemajetkovej ujmy v sume 1 659 695,90 eur podľa úpravy petitu v podaní zo dňa 02. 11. 2009.

Žalobca svoj nárok na náhradu za poškodenie obchodného mena vo výške 50 miliónov Sk odôvodnil rozsudkom Okresného súdu Košice 1 zo dňa 27. 03. 2000 /27 Cb 1030/97 /, ktorým bol žalovaný zaviazaný nahradiť žalobcovi škodu – ušlý zisk v sume 364 536,62 Sk spolu s úrokom z omeškania. Žalobca vo svojom rozsiahlom písomnom podaní a dokladmi doloženými do spisu nepreukázal, že by mu vznikla škoda konaním žalovaného podľa § 373 a nasl. Obch. zák., na základe ktorej by mu prináležalo právo na uplatnenú nemajetkovú ujmu. Žiadnym spôsobom žalobca nezdôvodnil nárok na náhradu za poškodenie obchodného mena. V rozsiahlych písomných podaniach žalobca uviedol niekoľko podnikateľských aktivít, ktoré neboli zrealizované podľa jeho zámeru, pričom nepreukázal porušenie povinnosti zo strany žalovaného, ktoré by mu spôsobili následné škody v podnikateľskej činnosti. Odstúpenie od zmluvy je právom ktorejkoľvek zo zmluvných strán, do ktorých žalovaný, ktorý nebol zmluvnou stranou kontraktov, nemohol zasiahnuť, ani nezasahoval.

V časti rozšírenej žaloby o ospravedlnenie v periodikách a denníku Pravda, súd žalobu zamietol z dôvodu vznesenej námietky žalovaného a vedľajších účastníkov v zmysle § 397 Obch. zák.

Na základe uvedeného súd žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Žalobca podal proti rozsudku odvolanie podaním zo dňa 2. júna 2010 podľa § 201 a § 204 O. s. p v spojení s § 205 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že v konaní došlo k vadám podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/.

V odôvodnení odvolania uviedol, že súd konal s vedľajšími účastníkmi bez toho, aby rozhodol o námietke zo dňa 27. septembra 2009 podanej odvolateľom, čím porušil ustanovenie § 93 ods. 3 O. s. p. a v tom vidí odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Ďalej namietal, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa nespĺňa zákonné kritériá vymedzené v ust. § 157 ods. 2 O. s. p. a v tejto súvislosti poukázal na čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd / II.ÚS 9/00, I.ÚS 35/01, IV.ÚS 156/03 a pod. /. Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca v rozsiahlom podaní a predloženými dokladmi nepreukázal, že by mu vznikla škoda podľa § 373 a nasl. Obch. zák., na základe ktorej by mu náležalo právo na nemajetkovú ujmu. Toto odvolateľ považuje za nepochopiteľné, pretože ust. § 373 Obch. zák. neupravuje nemajetkovú ujmu, titulom ktorej si žalobu uplatnil, poukázal na to, že nepreukazoval škodu

spôsobenú žalovaným podľa § 373 Obch. zák., ale si uplatňoval zaplatenie nemajetkovej ujmy so zreteľom na zásah žalovaného do jeho dobrej povesti, cti, dôstojnosti, obchodného mena a nepochybne i do súkromného života. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 11 a nasl. Obč. zák.

Ďalej poukázal na to, že súd prvého stupňa v rozhodnutí odkázal na rozsudok 27 Cb 1030/97 zo záverov ktorého vychádzal, pričom nie je zrejmé, z ktorého podania žalobcu súd tento záver vyvodil.

V podaní zo dňa 6. marca 2007 svoj návrh doplnil tak, že konaním žalovaného došlo k poškodeniu jeho povesti ako podnikateľa, čím mu bola spôsobená ujma na cti.

K námietke premlčania poukázal na ust. § 100 ods. 2 Obč. zák., podľa ktorého sa premlčujú všetky práva, okrem vlastníckeho a súd pochybil, keď premlčanie posudzoval podľa § 397 Obch. zák. Tvrdí, že osobnostné práva sú nepremľateľné. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny, pretože žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie oprávnenosti žalovanej sumy.

Ďalej vo vyjadrení uviedol, že žalobou si žalobca uplatnil zaplatenie sumy 50 miliónov Sk titulom nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávnenými zásahmi žalovaného do žalobcovho obchodného mena resp. povesti podnikateľa, avšak na strane 6 odvolania žalobca súdu vytýka nesprávne posúdenie nároku podľa § 373 Obch. zák., pretože mal nárok posudzovať podľa § 11 a § 13 Obč. zák. Žalovaný k tomuto uviedol, že ak mal súd nárok posudzovať podľa § 11 a § 13 Obč. zák., potom sa mal domáhať ochrany osobnosti a občianskej cti ako fyzická osoba, nepodnikateľ. Ďalej poukázal na to, že žalobca si uplatnil voči žalovanému finančnú náhradu za poškodenie obchodného mena, ale nepreukázal porušenie povinnosti zo strany žalovaného. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať trovy odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 212 ods. 1, bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že je daný dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku.

Predmetom posúdenia v odvolacom konaní je vecná správnosť napadnutého rozsudku. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo zistil, že v konaní i rozhodnutí súdu prvého stupňa došlo k procesným vadám, ktoré vytyka odvolateľ.

Nesporne je pochybením súdu, keď po oznámení vstupu vedľajších účastníkov do konania na strane žalovaného a následne vznesenej námietke žalobcu / na l. č. 420 / proti ich vstupu do konania, o návrhu žalobcu na vyslovenie neprípustnosti vstupu vedľajších účastníkov nerozhodol.

Súd prvého stupňa sa v rozsudku taktiež dostatočne nevysporiadal s predmetom konania, teda s nárokom, ktorý si žalobca uplatnil. Rozsudok v prevažnej časti obsahuje len podania účastníkov a odôvodnenie výroku rozsudku je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia je právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia tak, ako to predpokladá ust. § 157 ods. 2 O. s. p. V súlade s uvedeným ustanovením je povinnosťou súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil, ktoré sa musia týkať tak skutkovej ako i právnej stránky rozhodnutia.

Žiada sa dodať, že súd prvého stupňa rozhodol bez toho, aby právne relevantným spôsobom v rozhodnutí vyjadril dôvody vysloveného právneho názoru a taktiež sa dostatočne nevysporiadal ani s predmetom žaloby, teda čo žalobca žiada a akým titulom.

Podľa názoru odvolacieho súdu došlo pri rozhodovaní k procesným vadám konania, ktoré majú za následok vyslovenie, že odvolanie je dôvodné.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom základné právo na súdnu ochranu neznamená právo na úspech v konaní pred súdom / II.ÚS 4/94, I.ÚS 40/95 /. K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu resp. na spravodlivý proces by podľa dohovoru mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde / II.ÚS 8/2001 /, ale aj tým, že súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho

rozhodnutia, alebo ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené skutočnosti napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o trovách konania.

2/ Krajský súd napadnutým uznesením žalobcovi nepriznal oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a neustanovil advokáta.

Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že žalobca požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie a o pridelenie právneho zástupcu ex offio z dôvodu, že nevlastní žiadny hnutel'ný a nehnuteľný majetok, pričom sumy, ktoré mu boli priznané ako náhrady škôd použil na zaplataenie zmluvných pokút bývalým obchodným partnerom a na zaplataenie advokátskych poplatkov. K tvrdeniu, že nevlastní žiadny hnutel'ný a nehnuteľný majetok nepredložil žiadne čestné vyhlásenie.

K predchádzajúcej žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku zo dňa 04. 04. 2006 doložil doklad o potvrdení čistého príjmu zamestnanca za mesiace september až december 2005 v sume 66 472 Kč a za mesiace január až február 2006 v sume 32 445 Kč. K žiadosti o oslobodenie súdneho poplatku za odvolanie nepredložil žiadne doklady o príjmoch.

Súd žiadosť o oslobodenie od poplatkovej povinnosti posudzoval podľa § 138 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že by jeho majetkové a sociálne pomery boli výrazne horšie ako štandardné. Súd oslobodenie nepriznal a podľa § 30 O. s. p. nezistil splnenie predpokladov na ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Žalobca podal proti uzneseniu odvolanie, v ktorom uviedol, že nebol súdom vyzvaný na preukázanie jeho majetkových pomerov. Poukázal, že už raz poslal čestné prehlásenie o jeho majetkových pomeroch.

Ďalej v odvolaní proti uzneseniu podrobne popisuje postup súdu v rámci prvostupňového konania v súvislosti s poplatkovou povinnosťou za podaný návrh a zaoberá sa najmä meritom veci. K samotnému nepriznaniu oslobodenia od poplatkovej

povinnosti za podané odvolanie uviedol, že uznesenie považuje za nesprávne, v rozpore s ust. § 138 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu podľa § 212 ods. 1, bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je možné vyhovieť.

Z ustanovenia § 138 O. s. p. vyplýva, že pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov sú rozhodujúce pomery účastníka, ktoré je účastník povinný preukázať vierohodným spôsobom. Ďalej je dôležitá výška súdneho poplatku a povaha spoplatňovaného úkonu i veci samej.

Zákon nevysvetľuje bližšie obsah pojmu "pomery účastníka", bezpochyby však musí ísť o pomery majetkové (a ak je žiadateľom fyzická osoba, tak aj rodinné, sociálne a zdravotné) žiadateľa, majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom, či z časti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť alebo že jej splnenie od neho nemôže spravodlivo žiadať.

V danom prípade, ak sa chce žalobca domáhať ochrany svojho práva, s ktorou bezprostredne súvisí aj zaplatenie súdneho poplatku, ako jedno z kritérií odvolacieho konania, mal by mať finančné prostriedky určené aj na tento účel, alebo si ich zadovážiť.

Samotná skutočnosť, že žiadateľ o oslobodenie nemá dostatok finančných prostriedkov ešte neznamená, že jeho majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Ďalším dôvodom, ktorý predpokladá ust. § 138 O. s. p. na oslobodenie od poplatkovej povinnosti je, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie práva.

Námietke žalobcu, že už raz dôkaz o majetkových pomeroch predložil, je pre toto konanie irelevantná, lebo uvedené dôkazy slúžili ako podklad pre rozhodovanie o poplatkovej povinnosti za podaný návrh.

Nesporne účastníkovi, ktorému vznikla poplatková povinnosť, patrí právo požiadať o oslobodenie od tejto povinnosti, pritom však musia byť splnené zákonom predpokladané podmienky. Taktiež súčasťou takéhoto návrhu majú byť dôkazy, preukazujúce dôvodnosť žiadosti o oslobodenie. Žalobca však k podanej žiadosti o oslobodenie žiadne dôkazy

nepredložil, až po podanom odvolaní predložil čestné vyhlásenia o tom, že nevlastní žiadne majetkové hodnoty ako sú cenné papiere, dlhopisy, ani hnutel'ný ani nehnuteľný majetok, nemá žiadne príjmy z iných zdrojov /nájomné, dary, pracovné záväzky/, že na účte v Českej sporiteľni mal k 23. 08. 2010 zostatok 8 428,32 Kč a nesplatený úver 55 910,70 Kč. Predložil potvrdenie o tom, že je zamestnaný a výšku priemernej mzdy k 27. 08. 2010 / 21 973 Kč /. Odvolací súd tieto dôkazy preskúmal a následne vyhodnotil, že neboli splnené predpoklady pre oslobodenie od poplatkovej povinnosti za podané odvolanie, teda ani ustanovenie advokáta ex offio, tak ako vyslovil súd prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods.1, 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 29. novembra 2011

Mgr. Ľubomíra Kúdelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková